

Kehitämme rajapintatyötä LASU-tiimin avulla – reflektiohaastattelut näkökulmana

6.3.2026

Seinäjoen ammattikorkeakoulun (SEAMK) Perheiden jälleenyhdistäminen ja kokemustoimijuus monitoimijaisessa lastensuojelussa -hankkeessa on syksyn 2025 aikana tarkasteltu LASU-tiimin toimintaa osana psykiatrian ja lastensuojelun rajapintaa. LASU-tiimi toimii osana Etelä-Pohjanmaan nuorisopsykiatrian poliklinikkaa. Se tarjoaa psykiatrista erikoissairaanhoitoa lastensuojeluyksiköihin sijoitetuille nuorille alueella.

Hanke toteutti reflektiohaastattelut sosiaalityölle (10 sosiaalityöntekijää, 2 sosiaaliohjaajaa, 1 johtava sosiaalityöntekijä ja 1 vastaava sosiaalityöntekijä) sekä hyvinvointialueen lastensuojeluyksiköille (3 vastaavaa ohjaajaa ja 1 ohjaaja). Lisäksi LASU-tiimi toteutti itsereflektion omasta työskentelystään (3 sairaanhoitajaa ja psykologi).

Hanketehtävän mukaisesti tavoitteena on tukea toimintaa hankkeessa tunnistettujen hyvien käytänteiden avulla sekä tarkastella systemaattisesti, mahdollistaako LASU-tiimin ja lastensuojelun yhteistyö perheen jälleenyhdistämisen – ja mitkä tekijät siihen vaikuttavat.

Reflektioaineiston perusteella LASU-tiimi koetaan pääosin erittäin arvokkaana ja tarpeellisena toimijana. Samalla aineisto nostaa esiin kehittämiskohteita, jotka liittyvät erityisesti resursseihin, rakenteisiin ja osallisuuden vahvistamiseen.

Saavutettava ja asiantunteva toimija

Sekä sosiaalityö että lastensuojeluyksiköt kuvaavat LASU-tiimiä tärkeäksi sillanrakentajaksi psykiatrian ja lastensuojelun välillä. Erityisinä vahvuuksina mainitaan hyvä tavoitettavuus ja nopea reagointi, sairaanhoitajan yksikkökäynnit, nuorilähtöinen työote, kyky rakentaa yhteistä ymmärrystä nuoren tilanteesta sekä psykiatrisen asiantuntemuksen vahvistuminen lastensuojelussa.

Tutkimuksiin on päästy nopeasti, osin nopeammin kuin muussa nuorisopsykiatrisessa palvelussa. Yksiköt ovat kokeneet, että LASU-tiimin mukanaolo on vähentänyt väärinymmärryksiä ja lisännyt keskinäistä luottamusta. Myös loppulausunnot ja siirtymävaiheiden suunnittelu ovat saaneet kiitosta.

Erityisen arvokkaana nähdään lääkärin ymmärrys lastensuojelun kontekstista. Tämä on mahdollistanut laaja-alaisemman arvion nuoren tilanteesta sekä yhteisen pohdinnan kotiutumisen edellytyksistä.

Nuoren osallisuus – toteutuu, mutta ei itsestään

Aineisto osoittaa, että nuoren osallisuus toteutuu hyvin silloin, kun sitä rakennetaan aktiivisesti. Ensitapaamiset paikan päällä, sairaanhoitajan työskentely nuoren ehdoilla ja hoitosuunnitelmien läpikäynti yhdessä nuoren kanssa on koettu vaikuttaviksi käytännöiksi.

Kuitenkin osallisuus on haavoittuvaa. Kaikki nuoret eivät tiedä, miksi tapaamisia järjestetään, eikä lähetteestä aina kerrota heille. Tutkimustuloksia käsitellään neuvotteluissa tavalla, jota nuori ei välttämättä ymmärrä. Lisäksi vuorovaikutus tapahtuu usein yksikön kautta, jolloin nuoren oma ääni voi jäädä taka-alalle.

Erityisesti neurokirjon nuorten kohdalla saavutettava ja selkeä viestintä korostuu. Tällä hetkellä viestintä ei aina ole riittävän ymmärrettävää tai suoraan nuorelle kohdennettua.

Huomionarvoista on, että nuorilta itseltään ei ole systemaattisesti kysytty kokemuksia osallisuudesta – viimeksi asiaa on selvitetty MONNI-hankkeen aikana. Jatkossa nuorten kokemus tulisi ottaa osaksi arviointia.

Perheyhteistyö ja läheisverkosto

Vanhemmat kutsutaan mukaan hoitoneuvotteluihin, ja heille tarjotaan mahdollisuus keskustella myös ilman lasta. Yhteistyö on pääosin toimivaa silloin, kun vanhempi on aktiivinen. Lääkäri on ollut yhteydessä vanhempiin tilanteissa, joissa he eivät ole päässeet paikalle.

Kun sijoituksen taustalla ovat kasvuolosuhteet tai vanhemmuuteen liittyvät haasteet, perheiden kanssa tehtävän yhteistyön merkitys korostuu. Tällöin LASU-tiimin yhteydenpito vanhempiin on erityisen arvokasta.

Kehittämiskohteitakin on. Resurssit eivät riitä suunnitelmalliseen ja säännölliseen perheiden osallistamiseen. Neurokirjon lasten vanhemmat tarvitsevat enemmän ohjausta. Sisaruksia ja muuta läheisverkostoa

huomioidaan harvoin, ja kiireellisesti alkaneissa asiakkuuksissa läheissuhteiden tarkastelu jää vähäiseksi.

Perheyhteistyön vahvistaminen on keskeinen tekijä myös jälleenyhdistämisen näkökulmasta.

Verkostotyö – henkilöriippuvaista vai rakenteellista?

Moniammatillinen yhteistyö toimii parhaimmillaan hedelmällisesti: tietoa jaetaan, päätöksiä tehdään yhdessä ja ymmärrys syvenee. Toisaalta aineistossa kuvataan myös epätietoisuutta ja ohituksia, lääkärinvaihdoksia ilman tiedottamista, neuvottelukutsujen puuttumista sekä sosiaalityön poissaoloa palavereista.

Yhteistyö näyttäytyy osin henkilöriippuvaisena. Selkeät rakenteet ja yhteiset pelisäännöt puuttuvat. Vastuunjako psykiatrian ja muiden palveluiden välillä koetaan ajoittain epäselväksi, ja rooleihin liittyvä käsitteellinen epäselvyys kuormittaa verkostoa.

Lastensuojelun, nuorisopsykiatrian ja koulun rakenteellisia yhteistyöfoorumeita tulisi vahvistaa.

Saavutettavuus ja resurssit – kriittinen kysymys

Keskeisin kehittämiskohde liittyy resurssien riittävyyteen. Lääkäripula ja suuret asiakasmäärät (35–40 nuorta/hoitaja) heikentävät mahdollisuuksia toivottuun läsnäoloon ja systemaattiseen työskentelyyn LASU-tiimissä.

Palveluun pääsyn kriteerit koetaan epäselviksi. Sosiaalityölle ja lastensuojelulaitoksille oli paikoin epäselvää, miksi osa nuorista pääsee tiimiin ja osa ei, vaikka tilanteet ovat samankaltaisia. Perhehoidossa asuvat nuoret jäävät palvelun ulkopuolelle, ja osa alueista ja yksiköistä ei ole palvelun piirissä lainkaan. Myös päihteidenkäytön merkitys asiakkuudelle tulkitaan eri tavoin eri tilanteissa.

Läheteprosessi koetaan byrokraattiseksi ja läpinäkymättömäksi. Epätasa-arvo palvelurakenteessa on selkeä riski yhdenvertaisuuden toteutumiselle.

Jälleenyhdistäminen osaksi rakenteita

PerheYhdessä-hankkeen keskeinen kysymys on, voiko LASU-tiimin ja lastensuojelun yhteistyö tukea perheen jälleenyhdistämistä. Aineiston perusteella vastaus on kyllä, mutta ei vielä systemaattisesti.

Jälleenyhdistäminen on mukana keskusteluissa, ja kotiutumista pohditaan yhdessä. Lääkäri ja hoitohenkilöstö ovat osallistuneet suunnitteluun, ja kotiharjoitteluista sekä yhteydenpidon määrästä on käyty rakentavaa keskustelua.

Jälleenyhdistämistyö ei kuitenkaan ole rakenteellinen osa prosessia alusta alkaen. Kotiutumista käsitellään satunnaisesti, ja sosiaalityö saattaa ajoittain vaientaa keskustelun jälleenyhdistämisestä. Lausuntopyynnöt ja suunnitelmallinen yhteistyö jäävät usein yksittäistapauksiksi.

Lisäksi on tunnistettu riski, että psykiatrisia syitä ylikorostetaan huostaanoton perusteina. Diagnoosi ei automaattisesti poista sijoituksen perusteita, mutta tämä ei aina ole ollut verkostolle tai nuorelle selkeää. Tarkka sanottaminen ja yhteinen ymmärrys ovat välttämättömiä lapsen edun toteutumiseksi.

Arvio LASU-tiimin toiminnasta

Reflektioaineiston perusteella LASU-tiimi on asiantunteva ja arvostettu toimija, joka vahvistaa psykiatrian ja lastensuojelun välistä ymmärrystä. LASU-tiimin työote on nuorilähtöinen sekä kehittämismyönteinen.

Samalla toiminnassa on rakenteellisia haasteita. Asiakkuuskriteerien epäselvyys kuormittaa verkostoa ja vaikeuttaa palveluun ohjautumista. Nuoren osallisuus ei toteudu systemaattisesti kaikissa tilanteissa, eikä jälleenyhdistäminen ole vielä rakenteellinen osa työprosessia.

Kehittämisen suunta ja suositukset

LASU-tiimin työ osoittaa, että psykiatrian ja lastensuojelun yhteistyö voi parhaimmillaan tukea nuoren kokonaisvaltaista hyvinvointia ja luoda edellytyksiä perheen jälleenyhdistämiselle. Jotta tämä potentiaali toteutuu täysimääräisesti, tarvitaan systemaattisia rakenteita, riittäviä resursseja ja nuoren äänen vahvempaa asemaa kaikissa työskentelyn vaiheissa.

Arvioinnin perusteella keskeisiä kehittämiskohteita ovat selkeiden ja läpinäkyvien asiakkuuskriteerien määrittely, rakenteellisen mallin luominen jälleenyhdistämisen käsittelyyn heti asiakkuuden alusta alkaen sekä nuoren osallisuuden systemaattinen vahvistaminen ja kokemusten mittaaminen. Lisäksi perhe- ja sisarustyötä tulee vahvistaa, verkostokäytäntöjä ja viestintävastuita selkeyttää sekä turvata riittävät resurssit palvelun yhdenvertaisuuden varmistamiseksi.

Verkostotapaaminen selkeytti rooleja ja tiedonvaihtoa

PerheYhdessä-hanke järjesti alkuvuodesta 2026 verkostotapaamisen lastensuojelun johdolle ja LASU-tiimille, jossa tarkasteltiin rajapintatyön käytäntöjä ja kehittämistarpeita. Tapaamisessa korostui, että LASU-tiimi ei ole automaattisesti sijoitettujen lasten palvelu – asiakkuus arvioidaan yksilöllisesti nuoren psykiatrisen tarpeen perusteella. Nuorisopsykiatrian poliklinikan tuttu hoitokontakti jatkuu ensisijaisesti hoidon jatkuvuuden varmistamiseksi.

Tapaamisessa käsiteltiin tiedonvaihtoa ja lainsäädännön rajoja: asiakastietoja luovutetaan pääosin luovutusluvan perusteella, mutta kiireellisissä tai lapsen edun kannalta välttämättömissä tilanteissa voidaan

luovuttaa vain olennainen tieto. Verkostossa tunnistettiin myös akuutit yhteistyötarpeet, kuten sijaishuoltopaikan muutokset, sosiaalityöntekijän vaihtuminen ja tiedon kulun järjestyksen selkeyttäminen lapsen lastensuojelun asiakkuuden perusteella. Viestinnän järjestystä selkeytettiin kuvallisella ohjeella (kuva 1).

Kuva 1. Viestinnän ensisijaisuus lastensuojelun asiakkuudessa.

Asiakassuunnitelmien hyödyntäminen nähtiin keskeisenä välineenä hoitoneuvotteluiden täydentämisessä. Selkeät asialistat ja ennakkotieto tukevat kaikkien osapuolten valmistautumista ja nuoren etua. Verkostotapaaminen vahvisti avoimen yhteistyön merkitystä, tiedon käytön läpinäkyvyyttä ja LASU-tiimin roolia yhteistyön ylläpitäjänä ja kehittäjänä. Yhteinen keskustelu lisää läpinäkyvyyttä, vahvistaa luottamusta ja luo pohjaa systemaattisemmalle rajapintatyölle – lapsen edun toteutumiseksi. Hyvinvointialue jatkaa lastensuojelun sijaishuollon ja nuorisopsykiatrian yhteistyön vahvistamista PerheYhdessä-hankkeen roolin päättyessä.Perheiden jälleenyhdistäminen ja kokemustoimijuus monitoimijaisessa lastensuojelussa -hanke on Euroopan unionin osarahoittama. Tutustu hankkeen muihin julkaisuihin, toimenpiteisiin ja tuleviin tilaisuuksiin:PerheYhdessä**Fanny Nortamo**
Asiantuntija
Hyvinvointi ja luovuus, Perheiden jälleenyhdistäminen ja kokemustoimijuus monitoimijaisessa lastensuojelussa -hanke
SEAMK

Petta Porko
TKI-asiantuntija
Hyvinvointi ja luovuus, Perheiden jälleenyhdistäminen ja kokemustoimijuus monitoimijaisessa lastensuojelussa -hanke

SEAMK